The background of the slide is a light gray gradient with several realistic water droplets of various sizes scattered across it. The droplets have highlights and shadows, giving them a three-dimensional appearance. The text is centered in the middle of the slide.

EKONOMIKAS BŪTĪBA

DEFINĪCIJA

**EKONOMIKA IR SOCIĀLA ZINĀTNE
PAR TO, KĀ SABIEDRĪBA AR
IEROBEŽOTIEM RESURSIEM
VISEFEKTĪVĀK VAR APMIERINĀT
CILVĒKU NEIEROBEŽOTĀS
VAJADZĪBAS.**

ZINĀTŅU NOZARU KLASIFIKĀCIJA

ZINĀTŅU NOZARE

Reālās (empīriskās zinātnes)

gūst atziņas no pieredzes par realitāti

Formālās (instrumentālās zinātnes)

sagatavo domāšanas formas un darbības likumus, kurus reālās zinātnes izmanto kā instrumentus izziņu procesu pētīšanai (loģika, matemātika, statistika...)

Dabas zinātnes

Sociālās zinātnes

Vēsture

Politoloģija

Socioloģija

Ekonomikas zinātnes

Tiesību zinātnes

Sociālā psiholoģija

Uzņēmējdarbības ekonomika

Ekonomikas teorija

Finanšu zinātne

Ekonomikas vēsture

Mikroekonomika

Makroekonomika

PAMATPROBLĒMA

jeb kāpēc ekonomika ir nepieciešama

Pretruna starp neierobežotajām cilvēku vajadzībām un ierobežotajiem resursiem, lai šīs vajadzības apmierinātu.

Resursu ierobežotības problēma.

EKONOMIKAS PAMATJAUTĀJUMI

1. Ko ražot?

2. Kā ražot?

**3. Kam ražot? (Kas saņems
(patērēs) saražoto?)**

VAJADZĪBAS

- VAJADZĪBAS IR CILVĒKU VĒLMJU IZPAUSME ATBILSTĪGI PERSONISKAJĀM INTERESĒM UN TĀS SABIEDRĪBAS KULTŪRAS LĪMENIM, KURĀ VIŅŠ DZĪVO.
- SAVAS VAJADZĪBAS MĒS APMIERINĀM PATĒRĒDAMI (LIETODAMI) DAŽĀDAS PRECES UN PAKALPOJUMUS.

VAJADZĪBAS IETEKMĒ

- VECUMS;
- DZIMUMS;
- IENĀKUMU LĪMENIS;
- IZGLĪTĪBA;
- SABIEDRĪBĀ VALDOŠĀS TRADĪCIJAS;
- RELIĢIJA;
- DZĪVES VIETA;
- KLIMATS UTT..

A.MASLOVA VAJADZĪBU PIRAMĪDA

Pašapliecināšanās
vajadzības

Garīgās vajadzības (izglītība,
kultūra)

Sociālās vajadzības (ģimene, draugi)

Drošības vajadzības (mājoklis, darbs)

Fizioloģiskās vajadzības (elpot, ēst, dzert, siltums)

Sekundārās

Primārās

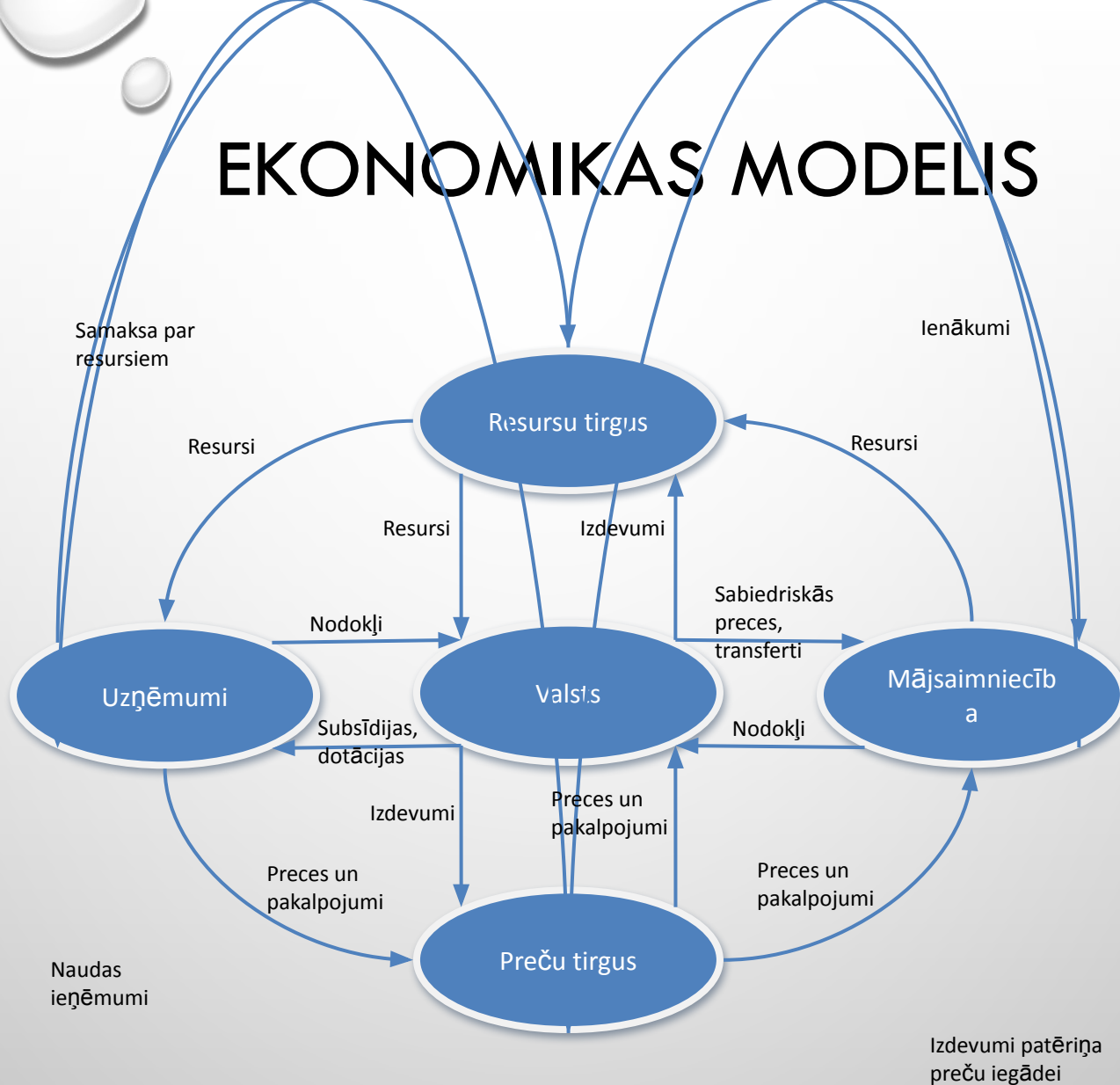

EKONOMIKAS DALĪBNIEKI

- **MĀJSAIMNIECĪBAS;**
- **UZŅĒMUMI;**
- **VALSTS.**

EKONOMIKAS MODELIS

MIKROEKONOMIKA

PĒTA:

- ATSEVIŠĶA PATĒRĒTĀJA RĪCĪBU;
- ATSEVIŠĶA UZŅĒMUMA DARBĪBU;
- VIENAS PRECES CENU UN TĀS PIEPRASĪTO DAUDZUMU;
- TIRGU UN TIRGUS STRUKTŪRU.

MĒRĶIS – NOTEIKT TIRGUS DALĪBNIEKU RACIONĀLU RĪCĪBU IEROBEŽOTU RESURSU APSTĀKĻOS.

MAKROEKONOMIKA

PĒTA:

- EKONOMIKU KOPUMĀ;
- KOPĒJO PIEPRASĪJUMU UN PIEDĀVĀJUMU;
- CENU LĪMENI – INFLĀCIJU;
- IEKŠZEMES KOPPRODUKTU (IKP);
- NODARBINĀTĪBU UN BEZDARBU;
- EKONOMISKĀS AKTIVITĀTES CIKLUS.

***MĒRĶIS – NODROŠINĀT EKONOMISKO IZAUGSMI,
PILNĪGU NODARBINĀTĪBU, EFEKTIVITĀTI UN
SOCIĀLO AIZSARDZĪBU.***

IZVĒLĒS SITUĀCIJA

Ekonomiska situācija, kad no vairākiem iespējamajiem variantiem var izvēlēties vienu vai dažus.

Izvēle ir atkarīga no vajadzību svarīguma dotajā brīdī, kā arī no pieejamajiem resursiem un zaudējumiem, kas rodas izdarot šo izvēli.

Piemēram: iet uz koncertu(Ls5,00) vai nopirkt mūzikas disku(Ls5,50).

IZVĒLES IZMAKSAS

Alternatīvās izmaksas – viss, no kā jāatsakās, lai iegūtu kādu labumu, jeb tie labumi (preces un pakalpojumi), ko neieguva izdarot konkrēto izvēli.

Piemēram: ja izvēlas iešanu uz koncertu, tad alternatīvās izmaksas ir nenopirktais mūzikas disks.

IZVĒLES IZMAKSAS

Izvēles cena – alternatīvās izmaksas vērtība naudā.

Piemēram: Mūsu gadījumā tas ir Ls5,50

PRECES UN PAKALPOJUMI

- PRECES- LIETAS, KURAS PATĒRĒJOT CILVĒKI APMIERINA SAVAS VAJADZĪBAS.
- PAKALPOJUMI – DARBĪBU, PASĀKUMU KOPUMS, KO VEIC NOTEIKTU ARODU SPECIĀLISTI VAI UZŅĒMUMI, LAI APMIERINĀTU KLIENTU VAJADZĪBAS.